

Lasten ja nuorten päähdenmyönteisyys ja siihen puuttuminen

- Ennaltaehkäisevästi tietoa jo ennen kuin ongelmia on -

ATALAN KOULLU JA ATALAN KOULUN VANHEMPAINYHDISTYS 2021

Päihnteet ja lapsi / nuori

2

- ▶ Päihdemyönteisyys lisääntynyt, jo pienemmälläkin koululaisilla (esim. puheet, tekstit)
- ▶ Vaikuttavia tekijöitä mm. päihnteiden käyttöä inannoivat some ja tv-sarjat, kaveriporukka, vanhempien roolimallit ja esikuvat, kulttuuri ja trendit (ilmiöt)
- ▶ Päihdemyönteisyys ei ole välttämättä päihnteiden omakohtaista käyttöä, mutta saattaa edesauttaa kynnystä kokeilla tai käyttää
- ▶ Tämän päivän tyypilliset päihnteet nuorten keskuudessa (alleviivattu joiden käyttö kasvussa): tupakka, nuuska, löäkkeet, alkoholi, kannabis
- ▶ Suojaavia tekijöitä mm. mielekäs tekeminen, osallisuuden ja tarpeellisuuden tunne, hyvä itsetunto, turvallinen lapsuus, koulu, ystävät ja turvaverkot
- ▶ Allistavia tekijöitä mm. ongelmat ihmissuhteissa, kaveripiirin vaihtuminen, kiusaaminen, stressi, yksinäisyys, huono itsetunto, tunteiden hallinnan haasteet
- ▶ Ennaltaehkäisy kaiken a ja o:
 - ▶ Läsnäolo ja keskustelu
 - ▶ Vahva vanhemmuus
 - ▶ Vanhempien keskinäinen vertaistuki
 - ▶ Lasten kaveripiirin ja heidän vanhempien tunteminen
 - ▶ Faktat ja niiden jakaminen lapselle ikätason mukaisesti

Päihnteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Päihnteiden käytön ehkäiseminen

- ▶ Enkäisevässä päihdetyössä pyritään ensisijaisesti välttämään tai siirtämään tai myöhemmäksi päihnteiden käyttöä ja ongelmakäyttöä. Enkäisevän päihdetyön tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yhteisössä. Se on laaja-alaista yhteistyötä, joka keskittyy erityisesti itsetunnon vahvistamiseen ja varhaiseen puuttumiseen.
- ▶ Tampereen kaupunkiin opetus- ja kulttuurivaltuutetun keskeisissä sisällöissä käsitellään terveys- ja päihdeasioita eri vuosiluokilla. Alkuopetuksessa pääsääntöisesti asioita käsitellään yleisellä tasolla, luokilla 4. – 6. siirrytään terveyden ylläpidon sekä ihmisen fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin perusteista yhä tarkempaan faktatietoon päihnteistä ja niiden vaikutuksista. Oma luokanopettaja tuntee oppilaansa yksilöllisesti ja hän voi käsitellä päihde- ja terveyskysymyksiä joustavasti ja luontevasti myös juuri silloin, kun ne ovat ajankohtaisia.
- ▶ Koulun järjestys- ja järjestyksessä kielletään tupakointi ja päihdeaineet. Oppilaiden tupakointiin ja päihdeaineiden käyttöön puututaan heti kun siitä tulee koululle tietoja/havaintoja. Yhteys otetaan ensin huoltajaan. Huoltajille tarjotaan tarvittaessa kouluterveydenhoitajan ja koulukuraattorin apua.
- ▶ Jos lapsen/nuoren päihdekokemuksia tai epäilyjä niistä huolestuttavat, apua ja tukea saa mm. koulukuraattorilta, koulupsykologilta ja kouluterveydenhuollosta.

Oppilaan päihteiden käyttöön puuttuminen

5

1. Tupakka ja nuuska

- ▶ Tupakkoinni ja nuuskan käyttö ovat kiellettyä alle 18-vuotiailta. Myös tupakkatuotteiden hallussapito on kiellettyä alaikäisiltä. Tupakkoinni on kiellettyä koulun alueella ja koulun toimintojen yhteydessä.
- ▶ Mikäli oppilas tupakoi tai käyttää nuuskaa koulujalla tai koulun tapahtumassa, on seurauksena aina yhteydenotto kotiin ja jälki-istunto.

2. Alkoholi, huumet ja lääkkeet

- ▶ Alkoholin ja muiden huumausainien käyttö ja hallussapito on koulussa kielletty.
- ▶ Jos epäillään päihteiden väärinkäyttöä:
 - keskustellaan oppilaan kanssa välittömästi ja otetaan yhteys huoltajaan
 - otetaan yhteys oppilashuollon työntekijään (kuraattori) ja sovitaaan moniammatillisesta neuvottelussa
 - Mikäli epäily osoittautuu todeksi, tehdään lastensuojeluilmoitus ark- 9-15 040-568 5520 tai muina aikoina 0500-625 990
- ▶ Jos epäillään huumeiden käyttöä:
 - ▶ keskustellaan oppilaan kanssa välittömästi ja otetaan yhteys huoltajaan
 - ▶ huoltajaa pyydetään ottamaan yhteys kouluterveydenhuoltoon mahdollisen lähetteen tekemiseksi huume-testaukseen
 - ▶ mikäli epäily osoittautuu todeksi, tehdään lastensuojeluilmoitus kuten ed.kohdassa
- ▶ Jos oppilas on päihtyneenä koulussa:
 - poistetaan oppilas luokasta aikuisen valvontaan rauhalliseen tilaan
 - otetaan yhteys huoltajaan ja pyydetään hakemaan oppilas koulusta
 - sovitaaan moniammatillisesta neuvottelusta ja tehdään lastensuojeluilmoitus kuten ed.kohdassa

Ehkäisevä pähkinä EHYT ry

- ▶ Keskustelukortteja, vinkkejä vanhemmille keskusteluun päihteistä
 - ▶ <https://ehyt.fi/tuote/nuuska-nuoret-keskustelukortti/>
 - ▶ <https://ehyt.fi/tuote/paihteet-nuoret-kortti/>
 - ▶ <https://ehyt.fi/tuote/ota-kannabiksen-kayttö-puheeksi-keskustelukortin-avulla-vinkkejä-vanhemmille/>
- ▶ Esite erilaisista oppituntimalleista ja ammattilaisten koulutuksesta
 - ▶ <https://ehyt.fi/tuote/ehkaisevaa-paihde-ja-pelkkasvasta-kouluille-ja-oppilaitoksille-esite/>

YAD – Youth against drugs

- ▶ Altistavia ja suojaavia tekijöitä
 - ▶ <https://yad.fi/huumemetetoo/riippuvuus-ja-toipuminen/altistavia-ja-suojaavia-tekijoiqa/>
- ▶ Päihderiippuvuus
 - ▶ <https://yad.fi/huumemetetoo/riippuvuus-ja-toipuminen/paihderiippuvuus/>

Päihdelinkki

- ▶ <https://paihdelinkki.fi>
- ▶ Huolesta puheeksi – puheesta teoiksi –OPAS vanhemmille:
 - ▶ <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/vanhemmille/huolesta-puheeksi-puheesta-teoiksi>
- ▶ <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/vanhemmille/kun-kotona-puhutaan-painteista/kasvaminen-ja-rajojen-kokeileminen>
- ▶ <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/vanhemmille/kun-kotona-puhutaan-painteista/asica-nuorten-painteidenkaytosta>
- ▶ <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/vanhemmille/kun-kotona-puhutaan-painteista/mita-vanhemmat-voivat-tehdä>